

สรรเสริญ พระ บารมี เจ้าพนักงานกรมท่าพาทูต
ไปพักอยู่ที่หอพระสมุทวารวิญญาน

แล ไปรทเกล้าฯ ให้ส่งเครื่องราชอิศริ
ยาภรณ์ พระราชทานพวก รุสเซีย ที่มากับทูต
๖ นาย

คือ

เลฟเตแนนต์ สโซคิน ช่างเผือกชั้นที่ ๓
นิภาภรณ์

เลฟเตแนนต์ ปอมาเน็คกี ช่างเผือก
ชั้นที่ ๔ ภูษนาภรณ์

สัปเลฟเตแนนต์ มิโคลอฟ บัสโลเลฟต์
มงกุฎสยามชั้นที่ ๕ วิจิตรภรณ์

สัปเลฟเตแนนต์ ฟรันนิสสกี มงกุฎ
สยามชั้นที่ ๕ วิจิตรภรณ์

คอกเทอ เลเมนิฟฟ์ มงกุฎสยาม
ชั้นที่ ๕ วิจิตรภรณ์

นายกลไกญู ชูเส็นสระเก้ มงกุฎสยาม
ชั้นที่ ๕ วิจิตรภรณ์

แลกับต้นอาษาอีกนาย ๑ นายในเรือ
รบสี่วอช นั้นเหมือนกัน แต่อยู่เรือหาได้มาเข้า
ทูลของขลุ้พระบาทไม่ ไปรทเกล้าฯ พระราช
ทานเครื่องราชอิศริยาภรณ์ ช่างเผือกชั้นที่ ๕
ทิพยาภรณ์ ส่งไปเช่นเกียรติยศ

ก่อนมีกาเลี้ยงอาหารเวลาค่ำ พระราช
ทานเช่นเกียรติยศแก่ ทูต รุสเซีย คือเวลาทุ่ม
ครึ่ง พวกทูต รุสเซีย แล พระบรมวงษานุวงษ
ข้าราชการ ผู้ที่ ไปรทเกล้าฯ ได้มาประชุม
ในการเลี้ยงมาพร้อมกัน ณห้องพระ โรงทาน
ตัวนี้ออก พระบาทสมเด็จพระเจ้า อยู่หัว
เสด็จออก เสด็จพระราชดำเนินไปเสวยที่วัง

แล้วเสด็จ พระ ราชดำเนิน พร้อมด้วยเจ้านาย
ข้าราชการ พวก รุสเซีย ไปพระที่นั่งมุนดุชุน
บรมอาศน์ ประทับโต๊ะเสวย พร้อมกันในเวลา
เลี้ยงอาหาร มี แตร ทหาร แล มโหรี ผลักกัน
ทำเพลงด้วย เวลา ๕ ทุ่มเสร็จการเลี้ยง
แล้ว เสด็จ พระ ราชดำเนิน พร้อมด้วยผู้ ที่ไป
ประชุม นั้น สน ทนยาปราเสกกันที่พระที่นั่งบรม
ราชสถิตย์มโหฬาร ตามสมควร แลทศได้
กราบบังคมทูล พระ กรุณา ถวายบังคมลา กลับ
เสร็จ ฤกษ์ประชุม

วันที่ ๑๖ เวลารุ่งเช้า เจ้าพนักงาน
ได้พาทูตไปคมิวเซียม ที่ พระราชวังยว
แล้วมาต วัดพระ ศรีรัตนสาคราราม

เวลาเช้า ๓ โมงเศษ พระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้า อยู่หัว เสด็จพระราช ดำเนิน กลับ จาก
ทรงเทพฯ ไปเกาะสีชัง โดยเรือพระที่นั่ง
สุริยมณฑล อย่างวิเศษเสด็จมา แล้วเจ้าพนักงาน
พาทูตพวก พระที่นั่งสุริยมณฑลปราสาท เวลา
บ่าย ๓ โมงเศษ เรือพระที่นั่งข้ามออกนอกสัน
ดอนเรือรบ รุสเซีย สละกุชชวยกำนัน แลเรือ
มงกุฎราชกุมาร สละคตอปป เวลาบ่าย ๕ โมง
เศษ ถึงเกาะสีชัง เสด็จขึ้น

เวลาเย็นวันนี้ เจ้าพนักงานได้พาเรือ
พิลลาวักับทไป ลงเรือสี่วอช ที่นอกสันดอน
กลับไปเป็นเสร็จการ

ข่าวกรมหมื่นดำรงราชานุภาพ
ถวายบังคมลาไปประเทศยุโรป

วันที่ ๑๗ กรกฎาคม รัตนโกสินทร์
ศก ๑๓๑๐ เวลาบ่ายแล้ว พระบาท สมเด็จ

พระเจ้าอยู่หัว เสด็จ ออกพลับพลาข้างใน
 ไพรกเกล้าฯ ให้พระเจ้าอนึ่งยาเชอ กรมหมื่น
 คำรงราชานุภาพ แลผู้ที่จะตามเสด็จไปด้วย
 คือ พระยาเทเวศร์วงศ์วิวัฒน์ ๑ พระยาชล
 ยุทธโยธินทร์ ๑ หม่อมเจ้าพร้อม ๑ นายคอ
 ยุเลมหากเล็ก ๑ หลวงสรยุทธโยธาทาญ ๑
 มีสเทอมอนันต์ ๑ หม่อมเจ้าปฏิพัทธ์เกษมศรี ๑
 หม่อมเจ้าปิยะสวรพวงศ์ ๑ หม่อมราชวงศ์สาย
 หยค บวรหม่อมเจ้าสวาศ ๑ รวม ๔ นาย
 เข้าไป เฝ้าทูลละออง ธุลีพระบาทถวายบังคมลา
 ไปประเทศยุโรป ทรงหลังน้ำพระมหาสังข์
 ทรงเจิมพระราชทาน กรมหมื่นคำรงราช
 นุภาพแล้ว กรมหมื่นคำรงราชานุภาพแล
 ผู้ที่ได้ถวายบังคมลา กลับออกมาจะไปลงเรือ
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออก สังก
 กรมหมื่นคำรงราชานุภาพที่สะพาน กรมหมื่น
 คำรงราชานุภาพ แลข้าราชการลงเรือ
 กวรวีชัย ที่สะพานไปลงเรือ อบลบรรทิต ซึ่ง
 ไพรกเกล้าฯ ให้ไปส่งที่เมือง ลิงคโปร เจ้า
 นายข้าราชการลงไปส่งเสด็จถึงเรือนี้ด้วยทก
 พระองค์ เวลาเช้าโมงเศษ เรืออบลบรรทิต
 ออกจากเมืองไปเมือง ลิงคโปรก่อน
 แล้วพระเจ้าอนึ่งยาเชอ กรมหมื่นคำรงราช
 นุภาพ จะให้เสด็จไปยุโรปด้วยเรือที่จะโดยสาร
 ค่อยไป

ในเวลาที่ทรงพระกรุณาไพรกเกล้าฯ ให้
 กรมหมื่นคำรงราชานุภาพเสด็จไปยุโรปครั้งนี้
 คือเป็นผู้ที่จะนำเครื่องราชอิสริยาภรณ์ อันมี
 เกียรติคุณรุ่งเรือง ยิ่งมหาจักรกรีบรมราชวงษ์
 ไปถวายพระเจ้าอเล็กซานดรา ที่ ๓ บรมราชา
 นิราชแห่งประเทศรัสเซีย แลพระเจ้ากรุง

เทศมาก กรุงกรีก กรุงอิตาลี แลจะไปเยี่ยม
 เยี่ยม กรุงเยอรมนี กรุงสวิตเซอร์แลนด์
 ไม่ต้องสงสัยเลยเลยใช้ แต่กรมหมื่นคำรงราชานุภาพ
 จะไปทรงทำการเท่านั้น คงได้ทอกพระเนตร
 พิจารณาตจําการในประเทศยุโรป ที่เช่น
 เครื่องทิวพระปรีชาในพระองค์ ซึ่งจะได้ทำาง
 รัชราชการฉลองพระเดชพระคุณต่อไป เป็น
 อย่างยิ่งด้วย ข้าใช้แต่จะเป็นประโยชน์ในพระ
 องค์ท่านเท่านั้น คงได้รับรายงานจัดแจงการเป็น
 ประโยชน์ในราชการ แลในผู้อื่นบ้างเช่นแท้
 ด้วย อาไศรยเหตุที่จะเป็นคุณประโยชน์นั้น
 จึงมีพระราชหฤทัยยินดีไพรกเกล้าฯ ให้กรม
 หมื่นคำรงราชานุภาพเสด็จไป ทั้งถึงแม้ว่า
 มีพระราชอาลัย ในการที่กรมหมื่นคำรงราช
 นุภาพ จะไกลฝ่าละอองธุลีพระบาทเสียหลาย
 เดือนนี้ เราท่านทั้งหลายซึ่งรู้จักท่านทั่วหน้า
 ก็คงมีใจนึกว่าท่าน จะทำประโยชน์ถึงกล่าวนี้
 เหมือนกัน แลจะนึกจะขอให้ท่านเสด็จไปโดย
 สุขสวัสดิ์ด้วยกันเป็นแน่ เพราะฉะนั้นขอผลที่เรา
 มุ่งหมายทั้งหลายเหล่านี้ จึงสำเร็จโดย
 สดวกดียิ่งนัก

ส่วนผู้ที่ไปตามเสด็จกรมหมื่นคำรงราช
 นุภาพ ซึ่งกล่าวมาข้างต้นนี้ ต้องเข้าใจเพียง
 ว่าตามเสด็จไปตั้งยุโรปเท่านั้น แลคงจะแยก
 กันตามหน้าที่ตามกาล คือกรมหมื่นคำรงราช
 นุภาพ ซึ่งไปราชการมีหน้าที่อย่างไรได้กล่าวแล้ว
 นี้ มีข้าราชการที่ไป ร่วมราชการด้วย
 คือพระยาเทเวศร์วงศ์วิวัฒน์ หม่อมเจ้าพร้อม
 นายคออยู่เล (หลวงสุนทรโกษา) หลวงสร
 ยุทธโยธาทาญ ๔ ท่าน แลไปตั้งยุโรป จะได้
 มีผู้ตามเสด็จร่วมราชการนี้อีกคือ หลวงสุริยา

นุวัตร ขุนวิจิตรวร ฐานันท์ หม่อมราชวงศ์
กลาง นายร้อยตรี ใน กรมทหาร เรือ ส่วนพระ
ชายาลยพช โยธินทรนั้น ก็จะไปในราชการนี้บ้าง
แต่มี พระ อย่างอื่น คือ เปนการ ไปรบเกล้า ๑
ได้ไปเยี่ยมบ้านเมือง (เกนมาก) แล จะ จักตั้ง
เรือพระที่นั่งใหญ่ด้วย มีสเดอมอริคั้น
ไปรบเกล้า ให้พัก ราชการ ไปเยี่ยมบ้านเมือง
คราวหนึ่ง หม่อมเจ้าปฏิพัทธเกษมศรี หม่อมเจ้า
บิษ สรรพวงศ์ หม่อมราชวงศ์สายหยกนั้น
ไปเป็นนักเรือรบ

กำหนดกรมหมื่นดำรง ราชานุภาพ จะ
ได้สำเร็จราชการ ถัดมากรุงเทพฯ ๑ ราว ใน
เดือนเมษายน มี ๑๑๑ ฤๅจะ คลาศเคลื่อน
อย่างไร แลคงได้ รายงานรายวันเสด็จมาลง
ให้ท่าน ทั้ง หลวงทวยด้วย

หนึ่งราชการ ในหน้าที่ กรมหมื่นดำรง
ราชานุภาพ คือ กะทรวง พระธรรมการนั้น
ทรงพระกรุณา โปรดเกล้า ๑ ให้พระยาวุฑม
การยัก เป็นผู้แทนบังคับ การสิทธิ ขาค แต่เมื่อ
ขัดข้องอันใด โปรดเกล้า ๑ ให้ได้ ทูลหาข้อ
ในพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมชนนวิศวา
นุวัตรด้วย ตลอด ในระหว่าง เวลาที่กรมหมื่น
ดำรงราชานุภาพเสด็จ ไม่อยู่นั้น

พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

วันที่ ๗ กรกฎาคม รัตนโกสินทร์
ศก ๑๑๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จ
ออกพลับพลาชั้นใน ในเวลาที่กรมหมื่นดำรง

ราชานุภาพ ถวายบังคมลาไปราชการนั้น
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๑ พระราชทานเครื่อง
ราชอิสริยาภรณ์ อันมีเกียรติยศมกุฏสยาม
ชั้นที่ ๕ วิจิตรภรณ์ แก่หม่อมเจ้าพร้อมใน
พระเจ้ายรมวงษ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราช
สนิท ๑

พระราชทานสัญญาบัตร

เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม รัตนโกสินทร์
ศก ๑๑๑ ซึ่งกรมหมื่นดำรง ราชานุภาพ เข้า
ไปถวายบังคมลาที่พลับพลาข้างในนั้น ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้า ๑ พระราชทานสัญญา
บัตร ให้นายคอ บุษเชบุตร พระยาวังคันเศรษฐี
ผู้ว่าราชการเมือง ระนอง เปน หลวงสุนทร โภชา
มีตำแหน่งราชการ ในกรมท่า กลาง ถือ
ศักดิ์นา ๕๐๐

แลพระราชทานสัญญาบัตร ผาก กรม
หมื่นดำรง ราชานุภาพ ไปให้เลื่อน

(๑) หลวงสุวิธานุวัตร เปน พระ สุวิธา
นุวัตร มีตำแหน่ง ราชการ ในกรมมหาดเล็ก
ถือนักศึกษา ๕๐๐

(๒) ขุนวิจิตรวร ฐานันท์ เปน หลวงวิจิตร
วร ฐานันท์ ครูสอนหนังสือ ไทย โรงเรียนหลวง
ชั้นกรมพระอดิศัยถรณ์ ถือนักศึกษา ๖๐๐

พระราชทานตั้งมิกะเดมาศ

วัดบวรนิเวศน์

สมเด็จพระปรมินทรมหาฯ พาลงกระด